

**Regionmuseet
Kristianstad**

Landsantikvarien i Skåne

Helene Stalin Åkesson
Byggnadsantikvarie
helene.stalin@regionmuseet.se
0709-640 604

Dnr: L12.20-190-17, 1214

Ert dnr: KS.2017.0042

Lund 2017-06-13

Eslövs kommun

Elin Karlsson
elin.karlsson@eslov.se

Torsten Helander
torsten.helander@eslov.se

Yttrande angående kulturhistoriska värden i fastigheten Gjutaren 10 i Eslöv, Eslövs kommun

Gjutaren 10 ligger i norra änden av Stora torg. Fastigheten är långsmal, fasaden ut mot Västergatan/ Stora torg är uppskattningsvis knappt tio meter men i gengäld finns ett djup inåt på ett trettiotal meter. Byggnadskropparna på fastigheten har förändrats i omgångar. Utåt torget uppvisar Gjutaren 10 en uppglasad byggnad i ett plan med en vertikal skärm av plåt i höjd från takfoten och en bit upp. Likheter finns med amerikansk 60-talsarkitektur där liknande plåtskärmar ofta erbjöd plats för stora butiks- eller reklamskyltar.

Regionmuseet har inte någon exakt datering avseende byggnadskropparnas äldsta delar men vi kan, av det bildmaterial kommunen översänt, konstatera att det åtminstone sedan sekelskiftet 1900 funnits någon form av butik i gatubyggnaden å fastigheten. Vid ett besök i fastigheten noterade kommunen att gatubyggnaden de facto skurits av längs med gatulivet. Detta gick att utläsa i takstolarnas förändring. Sannolikt skedde förändringar med anledning av nybyggnation på omgivande fastigheter, då de nya byggnadernas fasader i förhållande till Gjutaren 10 hamnade längre in från gatan. Man ville att förmodligen att samtliga fasaderna skulle ligga i liv – därför gjordes en anpassning av aktuell byggnad.

Butikslokalen i fastigheten Gjutaren 10 har haft olika verksamheter över tid. Gårdshuset har troligtvis fungerat som lager och men har förmodligen även hyst bostäder. Under senare år verkar gårdshuset enkom använts som lager och förråd. Fastigheten uppvisar förfall och är nu aktuell för exploatering. Framförallt handlar det om gatubyggnaden, vilken ska ersättas av ett flerbostadshus i nio våningar, varav den översta är indragen. I gatuplan kommer förutom entré till trapphus också finnas en butikslokal. Byggherren planerar även att riva gårdshuset, då den ytan ska användas för att lösa parkering i form av ett mindre parkeringshus men också erbjuda en gemensam innergård.

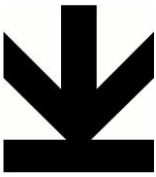
Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne

Box 134, S-291 22 Kristianstad
Tel 044-13 58 00
Fax 044-21 49 02
Besök: Stora Torg

Tomtegapsgratan 22
223 50 Lund

besök: Tomtegapsgratan 22

org.nr.838201 – 3038
www.regionmuseet.se

Regionmuseet har tagit del av handlingar i ärendet. Den nya byggnaden ut mot Stora torg blir väsentligt högre än omgivande byggelse. Att byggnader från olika tidsepoker sätter avtryck i en stadsmiljö behöver inte innebära att kulturhistoriska värden alltid försvinner, en ny byggnad kan också tillföra värden. Undertecknad hade den 9 juni möte med planarkitekt Elin Karlsson och stadsarkitekt Torsten Helander, för att bland annat diskutera Gjutaren. En av de aspekter som Regionmuseet då lyfte var att en nybyggnation på Gjutaren 10 kan innebära att byggnader runt torget, vilka representerar olika årsringar i högre grad än tidigare ”möter varandra” och på så vis främjar ett levande stadsrum. Andra aktiviteter som går i linje med detta är den planerade omgestaltningen av Stora torg. I samband med den kommer trappan till Hotell Stensson i torgets södra ände att tas bort. Förhoppningen är att på så vis möjliggöra ett naturligt flöde mellan torgets uterum och hotellets gatuplan. Regionmuseet ser dessa planerade arbeten som betydelsefulla för hela bebyggelsen runt Stora torg.

En byggnad/en miljö bör ses ur flera perspektiv. Gjutaren 10 har en viktig uppgift som rumsskapande fastighet invid stadens centrala torgbildning. God bebyggelse främjar aktiv användning av stadens rum, vilket i sig är ett immateriellt värde kopplat till stadens kulturmiljö. De nybyggnadsritningar som presenterats för Regionmuseet visar ett flerbostadshus som vänder sig mot torget. I fasaden finns balkonger som gör det möjligt att gå ut och möta stadslivet, att interagera. Regionmuseet försöker om möjligt också titta på hur en byggnad fungerar när det är mörkt ute. Ritningsmaterialet visar förhållandevis stora fönster mot torget, vilket innebär att torgmiljön skulle tillföras fler ljuspunkter.

Tillgång till bilparkering är viktigt för en fastighet med flerbostadshus men Regionmuseet vill ändå lyfta värdet i den bortre delen av gårdshuset. Om denna byggnadskropp kan bevaras/få en ny funktion skulle fastighetens gårdsmiljö få ett spännande tidsdjup. Kanske kan parkeringsmöjligheter istället erbjudas i anslutning till aktuell fastighet? Innergårdar kan utvecklas till oaser, inte bara med grönska utan också genom möjligheter att mötas och att umgås. En tanke som lyftes i samband med diskussionen den 9 juni var att fundera över om det går att omvandla nu hårdgjorda ytor på fastigheter norr om Gjutaren 10 till gröna stråk i olika nivåer. Det skulle i så fall långsiktigt innebära att ytterligare attraktionsfaktorer knyts till boendemiljön både där och genom förbindelse med Gjutaren 10 även för boende i aktuell fastighet.

Regionmuseet är generellt positivt till nybyggnadsförslaget för Gjutaren 10 men vill, som framgår i stycket ovan, att man undersöker möjligheten av spara del av gårdshuset. Gårdshusen försvinner ofta då fastigheter omvandlas, varför museet särskilt vill lyfta fram detta.

Med vänlig hälsning

Helene Stalin Åkesson